

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco împotriva Primăriei satului Cruglic, Consiliului sătesc Cruglic, r-nul Criuleni, terți Ion Verdeș și Aliona Verdeș cu privire la contestarea actelor administrative, obligarea eliberării actului administrativ favorabil și încasarea cheltuielilor de judecată.

împotriva deciziei din 1 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-499/23
NR. PIGD 2-21024991-01-3ra-25052023)*

Motivarea recursului nu a fost depusă în interiorul termenului prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), în vigoare 01.09.2023).

Judecătoria Criuleni, sediul Central: A. Motricală
Curtea de Apel Chișinău: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru

24 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 17 februarie 2021, Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco au depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei satului Cruglic, Consiliului sătesc Cruglic, r-nul Criuleni, terți Ion Verdeș și Aliona Verdeș cu privire la anularea parțială a Deciziei nr.1/16 din 9 aprilie 2013 a Consiliului sătesc Cruglic, r-nul Criuleni „Cu privire la aprobarea planului geometric, atribuirea terenurilor în proprietate privată proprietarilor caselor de locuit”, în partea aprobării listei terenurilor transmise în proprietate privată conform anexei 2, prin care a fost transmis în proprietate privată terenul cu nr. cadastral XXXX lui Ion Verdeș, anularea Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXX eliberat lui Ion Verdeș la data de 17 mai 2013, obligarea Consiliului sătesc Cruglic să includă în lista terenurilor transmise în proprietate privată conform anexei 2 și pe copiii lui Ion Verdeș și Aliona Verdeș, Natalia Verdeș, Valentina Jenerenco (Verdeș) și Ana Verdeș ca deținători a cotelor părți egale între toți membrii familiei Verdeș, câte 1/5 cotă parte din bunul imobil cu nr. cadastral XXXX pentru fiecare din ei, obligarea Primăriei satului Cruglic să elibereze Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXX pentru toți membrii familiei Verdeș cu indicarea cotei părți care îi revine fiecărui membru de familie Verdeș și anume câte 1/5 cotă parte din terenul cu nr. cadastral XXXX, recunoașterea dreptului de proprietate asupra 1/5 cotă parte din terenul cu nr. cadastral XXXX, asupra casei de locuit construită pe terenul respectiv și asupra tuturor construcțiilor auxiliare construite pe acest teren, încasarea în contul reclamantelor din contul pârâților în mod solidar cheltuielile pentru asistență juridică în suma de 5000 lei.

2. În motivarea acțiunii au indicat că, la data de 29 octombrie 1991 s-a născut prima dintre ele, Natalia, părinții lor fiind Ion Verdeș și Aliona Midori, care la acel moment nu erau căsătoriți.

3. La 18 noiembrie 1991 Ion Verdeș și Aliona Midori au încheiat oficial căsătoria, iar mama lor și-a schimbat numele de familie din Midori în Verdeș.

4. La 20 februarie 1992, prin Decizia Consiliului local al satului Cruglic, r-nul Criuleni, familiei Verdeș, care constituia la acel moment, 3 membri,

fiind-ui repartizat un teren de pământ pentru construcția case de locuit, cu nr. cadastral XXXX.

5. La 12 august 1994 s-a născut reclamanta Valentina Verdeș (Jenerenco), iar la 30 ianuarie 1997 s-a născut reclamanta Ana Verdeș.

6. La 20 iunie 2003, prin hotărârea Judecătoriei Criuleni (dosarul nr.2-73/03) căsătoria între Ion Verdeș și Aliona Verdeș a fost desfăcută, iar domiciliul copiilor minori a fost stabilit cu tatăl lor.

7. La 9 aprilie 2013 Consiliul sătesc Cruglic, r-nul Criuleni i-a repartizat lui Ion Verdeș în proprietate privată lotul cu o suprafață de 0,1387 ha în hotarele indicate în plan, iar la 17 mai 2013 Primăria satului Cruglic, r-nul Criuleni i-a eliberat Titlul de autentificare a dreptului asupra pământului cu nr. XXXX, pe care era construită casa de locuit și alte construcții auxiliare, care la data de 11 martie 2014 a fost înregistrat în Registrul cadastral al bunurilor imobile.

8. La 29 iunie 2016 Aliona Verdeș s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ion Verdeș și prin hotărârea Judecătoriei Criuleni din 6 iunie 2019 a fost admisă acțiunea și partajată averea în devălmășie, care era constituită din terenul de pământ și casa de locuit construită pe acest teren.

9. Hotărârea primei instanțe a fost atacată de către reprezentantul lui Ion Verdeș, iar prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020 și Decizia Curții Supreme de Justiție din 28 octombrie 2020, a căror revizuire s-a cerut, au fost respinse apelul și recursul, menținându-se hotărârea atacată.

10. După pronunțarea Deciziei Curții Supreme de Justiție din 28 octombrie 2020, în prima jumate a lunii decembrie 2020 Aliona Verdeș le-a spus reclamantelor, că nu vor mai trăi în casa de locuit respectivă, doar în partea partajată al tatălui lor Ion Verdeș, dacă nu-i v-or achita 12000 euro pentru partea sa din casă. Apelându-l pe tata lor, care se afla la muncă în Rusia l-au întrebat ce se întâmplă și acela le-a povestit despre acțiunea privind partajarea averii și hotărârea judecătorească rămasă în vigoare, decizia Consiliului local al satului Cruglic privind repartizarea în proprietate privată a pământului, pe care a fost construită casa și Titlul de autentificare a dreptului asupra pământului, înregistrat la oficiul cadastral, spunându-le că a considerat că el a acționat pentru binele lor și despre hotărârile judecătorești pronunțate, nu a dorit să le spună pentru a nu le trauma psihologic.

11. La data de 28 decembrie 2020 au adresat o cerere către Consiliul sătesc Cruglic r-nul Criuleni și Primăria satului Cruglic r-nul Criuleni, cerând informații și prin răspunsul din 14 ianuarie 2021 al primarului satului Cruglic, le-a fost comunicat, că conform Deciziei nr.1/16 din 9 aprilie 2013 lui Ion Verdeș i-a fost repartizat în proprietate privată terenul de pământ, în lipsa cererii din partea acestuia și în listă la Consiliul a fost indicat doar capul familiei, deoarece nu era necesar să fie menționați toți membrii familiei, pe când conform subpct.2) pct.11 din Anexa nr.1 la HG 750 din 13 octombrie

2020, pentru aprobarea Regulamentului privind modelele unice ale titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren, modul de completare, eliberare și păstrare a acestor titluri de drept: „proprietate” sau „administrare” și/sau „folosință”, în cazul în care terenul se află în proprietatea a doi sau mai mulți proprietari, se înscrie „proprietate comună” cu indicarea cotei-părți, dacă aceasta este stabilită.

12. Tot la data de 28 decembrie 2020 au adresat o cerere prealabilă către Consiliul sătesc Cruglic, r-nul Criuleni și către Primăria satului Cruglic, r-nul Criuleni. La 28 ianuarie 2021 au expirat 30 de zile pentru examinarea cererii prelabile de către organele emitente care au emis actele contestate, însă nu au primit nici un răspuns, fapt care le acordă dreptul să conteste actele acestora direct în judecată.

13. La 7 iulie 2021, Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco au depus cerere de concretizare solicitând suplimentar anularea Deciziei nr.1/5 din 2 martie 2021 a Consiliului sătesc Cruglic, adoptată asupra cererii prelabile din 28 decembrie 2020.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

14. Prin încheierea din 24 august 2021 a Judecătorie Criuleni, sediul Central, s-a separat din prezenta cauză de contencios administrativ pretenția de drept civil formulată de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Jenerenco Valentina împotriva lui Ion Verdeș și Aliona Verdeș cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra a 1/5 cotă parte din bunul imobil cu nr. cadastral XXXX după Natalia Verdeș, Valentina Jenerenco (Verdeș) și Ana Verdeș.

15. Prin hotărârea din 29 decembrie 2021 a Judecătorie Criuleni, sediul Central, s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco împotriva Primăriei satului Cruglic, Consiliul sătesc Cruglic, r-nul Criuleni terți Ion Verdeș și Aliona Verdeș cu privire la contestarea actelor administrative, obligarea eliberării actului administrativ favorabil și încasarea cheltuielilor de judecată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

16. La 4 ianuarie 2022, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco au depus cerere de apel împotriva hotărârii din 29 decembrie 2021 a Judecătorie Criuleni, sediul Central, iar la 5 iulie 2022 au depus apel motivat solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

17. Prin decizia din 1 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel înaintată de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina

Jenerenco. S-a menținut hotărârea Judecătoria Criuleni, sediul Central din 29 decembrie 2021.

18. În motivarea soluției Curtea de Apel Chișinău a notat că, la emiterea deciziei nr.1/16 din 9 aprilie 2013, pârâțul/intimat și-a exercitat dreptul discreționar în conformitate cu prevederile legale, iar careva temeuri ce ar duce la nulitatea acesteia nu au fost constatate.

19. De asemenea, Completul de judecată a subliniat că, potrivit titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.XXXX, prin decizia Consiliului local Cruglic, r-nul Criuleni fără număr din 20 februarie 1992 lui Ion Verdeș i-a fost repartizat în proprietate privată terenul de pământ înregistrat cu nr. cadastral XXXX cu suprafața de 0,1387 ha cu destinația pentru construcții amplasat în intravilanul satului Cruglic r-nul Criuleni. Iar din pct.2 din titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.XXXX eliberat lui Ion Verdeș la data de 17 mai 2013, rezultă că, decizia inițială prin care s-a transmis în proprietate privată terenul, este din 20 februarie 1992, iar în punctul 4 din același titlu, este indicat că terenul a fost trecut în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri sub nr.39 la data de 15 aprilie 1993.

20. Astfel a reținut ca fiind neîntemeiat argumentul invocat de apelante precum că, prin decizia Consiliului local Cruglic, r-nul Criuleni nr.1/16 din 9 aprilie 2013 a fost anulată decizia Consiliului local Cruglic, r-nul Criuleni fără număr din 20 februarie 1992, or prin decizia Consiliului local Cruglic, r-nul Criuleni fără număr din 20 februarie 1992, lui Ion Verdeș i-a fost repartizat în proprietate privată terenul de pământ cu suprafața de 0,1387 ha cu destinația pentru construcții amplasat în intravilanul satul Cruglic r-nul Criuleni, trecut în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri cu nr.39 la data de 15 aprilie 1993. Însă, potrivit pct.1 din Decizia nr.1/16 din 9 aprilie 2013 a Consiliului sătesc Cruglic, r-nul Criuleni „Cu privire la aprobarea planului geometric, atribuirea terenurilor în proprietate privată proprietarilor caselor de locuit”, în urma efectuării măsurărilor masive în intravilanul localității a fost aprobată lista terenurilor transmise în proprietate privată locuitorilor satul Cruglic conform anexei 2, iar potrivit acestei liste sub nr.302 se regăsește terenul cu nr. cadastral XXXX cu suprafața de 0,1387 ha a cărui proprietar este indicat Ion Verdeș.

21. Ce ține de argumentul invocat de apelante precum că, la emiterea actelor contestate intimatul nu a ținut cont că terenul era deținut de fapt în coproprietate de către toți membrii familiei Verdeș, corespunzător ele fiecare aveau dreptul de proprietate asupra a câte o 1/5 cotă parte din bunul imobil cu nr. cadastral XXXX, Completul de judecată la considerat ca fiind neîntemeiat, or potrivit hotărârii Judecătoria Criuleni din 6 iunie 2019 (devenită irevocabilă prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 octombrie 2020), s-a recunoscut casa de locuit și terenul aferent casei din satul Cruglic, r-nul Criuleni, cu nr. cadastral XXXX proprietate comună în

devălmășie a soților Aliona Verdeș și Ion Verdeș. Concomitent bunurile au fost partajate în cote-părți egale conform variantei de partaj stabilită prin Raportul de constatare a variantelor de partajare a bunului imobil nr. 15 din 6 decembrie 2018.

22. Instanța de apel a notat că, odată cu recunoașterea, prin hotărârea Judecătorei Criuleni din 6 iunie 2019, că casa de locuit și terenul aferent casei din satul Cruglic, r-nul Criuleni, cu nr. cadastral XXXX proprietate comună în devălmășie a soților Aliona Verdeș și Ion Verdeș, este un fapt constatat care nu mai poate fi discutat.

23. Astfel fiind cert, faptul dobândirii și deținerii în coproprietate a lotului de pământ înregistrat cu nr. cadastral XXXX cu suprafața de 0,1387 ha de către Ion Verdeș și Aliona Verdeș, ambii cu ½ cotă parte ideală, constatată prin hotărârea irevocabilă a Judecătorei Criuleni din 6 iunie 2019, care constituie puterea lucrului judecat, iar instanța de fond într-un mod întemeiat a ajuns la concluzia de a respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată.

24. Ce ține de argumentul precum că, hotărârea Judecătorei Criuleni din 6 iunie 2019, a fost emisă fără ca apelantele să fie atrase în proces, Completul de judecată la considerat ca fiind neîntemeiat și nu este temei de admitere a prezentei acțiunii, însă în cazul în care nu sunt de acord cu hotărârea menționată supra sunt în drept să-și apere drepturile sale print-o altă cale prevăzută de lege.

25. Completul judiciar a concluzionat că, instanța de fond întemeiat a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată, în cazul în care argumentele de ilegalitate invocate de reclamante/apelante nu și-au găsit confirmare.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

26. La 20 februarie 2023, prin intermediul oficiului poștal Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco au depus cerere de recurs împotriva deciziei din 1 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei contestate cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă acțiunea înaintată.

27. Totodată, au menționat că motivarea recursului vor fi prezentate Curții Supreme de Justiție în termen de 30 zile după recepționarea deciziei integrale a instanței de apel.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

28. Art. XI alin.(1) și (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) statuează că:

„(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023. (3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până

la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

29. Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

30. În conjunctura enunțată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

31. Art. 244 alin.(1) din Codul administrativ statuează că:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

32. Art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare 01 septembrie 2023) prevede că:

„(1) Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

(2) Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

33. Art. 195 din Codul administrativ reglementează că:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.”

34. Articolul 110 din Codul de procedură civilă stipulează că:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

35. Articolul 111 alin.(1) din Codul de procedură civilă prevede că:

„(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.” 80. Articolul 113 din Codul de procedură civilă indică că: „Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

36. Articolul 223 din Codul administrativ reglementează că:

„Hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.”

37. Articolul 96 alin.(1) din Codul administrativ prevede că:

„(1) Notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de

vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.”

38. Articolul 97 alin.(3) din Codul administrativ menționează că:

„(3) Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.”

39. Articolul 110¹ alin.(1) și (5) din Codul administrativ indică că:

„(1) Notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poștă electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală.

(5) Notificarea prin intermediul sistemelor informaționale dedicate sau al altor mijloace electronice de comunicație care permit confirmarea recepționării notificării este echivalentă cu notificarea prin poștă convențională cu scrisoare recomandată. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea.”

40. Articolul 114 din Codul administrativ prevede că:

„Dacă o notificare a înscrisului, care îndeplinește condițiile de formă, nu poate fi probată sau dacă înscrisul a ajuns cu încălcarea prevederilor obligatorii de notificare, atunci acesta se consideră notificat din momentul în care într-adevăr a ajuns la persoana care urma să fie notificată.”

41. Articolul art.47 alin.(2), (3), (4), (6) din Legea nr.124 din 19 mai 2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere prevede că:

„(2) Documentul electronic se expediază într-un mod ce permite păstrarea și utilizarea acestuia de către destinatar.

(3) În cazul în care semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, documentul electronic se consideră expedit dacă: a) este expedit de către semnatar sau creatorul sigiliului electronic ori de către un intermediar în circulația electronică a documentelor, care acționează în numele semnatarului sau al creatorul sigiliului electronic, sau prin sistemul informațional utilizat de către semnatar sau creatorul sigiliului electronic; b) este adresat în mod corespunzător sau este direcționat în sistemul informațional indicat de destinatar; c) este redat într-o formă ce permite prelucrarea acestuia în sistemul informațional indicat de destinatar; d) intră într-un sistem informațional ce nu este controlat de către semnatar sau de către creatorul sigiliului electronic ori de către intermediarul în circulația electronică a documentelor care expediază documentul electronic în numele semnatarului sau al creatorului sigiliului electronic.

(4) În cazul în care semnatarul și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, documentul electronic se consideră recepționat de către destinatar dacă acesta: a) intră în sistemul informațional din care destinatarul poate să extragă documentele electronice; b) intră în sistemul informațional indicat de destinatar într-o formă accesibilă pentru utilizare în sistemul respectiv.

(6) Documentul electronic nu se consideră recepționat dacă persoana care l-a recepționat nu este destinatarul preconizat al acestuia.”

42. Articolul 48 alin.(1) și (2) din Legea nr.124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere relevă că:

„(1) Dacă semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, moment al expedierii documentului electronic se consideră momentul intrării acestuia în sistemul informațional care nu este controlat de către semnatar sau creatorul sigiliului electronic ori de către intermediarul în circulația electronică a documentelor care expediază documentul electronic în numele semnatarului sau al creatorului sigiliului electronic.

(2) Dacă semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, momentul recepționării documentului electronic se consideră momentul intrării acestuia în sistemul informațional indicat de destinatar. În cazul în care destinatarul documentului electronic nu a indicat sistemul informațional respectiv, documentul electronic se consideră recepționat din momentul intrării acestuia în sistemul informațional al destinatarului, iar în cazul în care destinatarul nu dispune de un asemenea sistem – din momentul extragerii de către destinatar a documentului electronic din sistemul informațional prin care a fost transmis.”

43. Articolul 246 alin.(1) și (2) lit. e) din Codul administrativ (în redacția Legii în vigoare până la 01.09.2023) statuează că:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2).”

44. Articolul 24 alin.(1) din Codul administrativ reglementează că:

„(1) Participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

45. Completul de judecată reține că termenele legale sunt termene prestabilite de către legislator, la caz, de Codul administrativ, reglementate în mod exhaustiv, conținute și în normele legislației procesual-civile, care nu pot fi modificate prin voința subiecților relațiilor procesuale.

46. Pornind de la prevederile legale precitate supra, termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificare a securității raporturilor juridice. Exercițarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

47. Din actele cauzei rezultă că la 1 februarie 2023, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat în ședință publică, dispozitivul deciziei.

48. La 2 februarie 2023, la poșta electronică a recurenților Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco (XXXX), Curtea de Apel Chișinău a notificat dispozitivul deciziei din 1 februarie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la lucrările dosarului (f.d.192).

49. La 20 februarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco au depus cererea de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei contestate cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă acțiunea înaintată. Totodată, menționând că motivarea recursului va fi prezentată Curții Supreme de Justiție în termen de 30 zile după recepționarea deciziei integrale a instanței de apel.

50. La 20 aprilie 2023, Curtea de Apel Chișinău a notificat la poșta electronică a recurenților Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco, copia deciziei motivate din 1 februarie 2023, fapt ce rezultă din extrasul anexată la dosar (f.d.196).

51. La acest aspect se reține că notificarea prin poșta electronică este echivalentă cu notificarea de substituire prin introducerea în cutia poștală.

52. Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată prin poșta electronică se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

53. În speță, astfel de mențiuni de eroare tehnică la data de 20 aprilie 2023, odată cu expedierea a deciziei motivate din 1 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, la adresa electronică a recurenților Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco, lipsesc.

54. Din cele menționate supra rezultă faptul că instanța de apel, folosind cel mai eficient și rapid mijloc de comunicație, cum ar fi poșta electronică, și-a îndeplinit corespunzător obligația pozitivă de notificare a actului judecătoresc din 1 februarie 2023 recurenților Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco, iar termenul de 30 de zile prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 1 septembrie

2023), pentru prezentarea motivării recursului, a început să curgă din data de 21 aprilie 2023, ziua imediat următoare de la data notificării deciziei motivate a instanței de apel, care a expirat în ziua lucrătoare de 22 mai 2023 (luni) inclusiv.

55. În pofida celor enunțate, recurenții Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco, nu s-au conformat prevederilor legale și nu au prezentat motivarea recursului în termenul legal prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 1 septembrie 2023). Or, fiind interesați de soluționarea cauzei în ordine de recurs, recurenții, odată ce li s-a notificat decizia motivată a instanței de apel încă la data de 20 aprilie 2023, trebuiau să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură (prezentarea motivării recursului) până la expirarea termenului legal prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul 20 administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările din 01.09.2023).

56. Drept consecință, intervenind aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art.246 alin.(2) lit. e) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările din 01.09.2023), de declarare a recursului depus de Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco, inadmisibil

57. La acest aspect, Completul de judecată reține că buna-credință prevăzută la art.24 din Codul administrativ, prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), este considerat un termen imperativ, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

58. Din cele constatate rezultă că, culpa neprezentării motivării recursului în interiorul termenului legal, se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurenților Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco, care trebuiau să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, în situația în care încă la data de 20 aprilie 2023, la adresa electronică a ultimilor a fost notificată decizia integrală a instanței de apel, care la rândul său nu au depus diligența (de a și verifica poșta electronică) până la expirarea termenului limită – 22 mai 2023, pentru prezentarea recursului motivat. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

59. Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre

desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

60. În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco, drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

61. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a declara recursul depus de Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco, ca inadmisibil.

62. Conform art.230 și art.246 alin.(1) și (2) lit. e) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare 01 septembrie 2023),

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Ana Verdeș, Natalia Verdeș și Valentina Jenerenco.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă